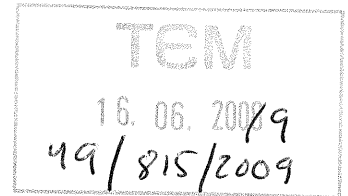

kuuleminen@tem.fi
Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32, 00023 Valtioneuvosto

Palaute Fennovoiman ydinvoimalaitoksen periaatepäätöshakemukseen

Asian diaarinumero 49/815/2009

Yleistä

Työ- ja elinkeinoministeriön vaatimat lisäselvitykset, tutkimukset, Säteilyturvakeskuksen alustava arvio ja Natura-arviot eivät valmistu ajoissa Pyhäjoen kunnan periaatepäätöslausunnon antamista ajatellen. Pyhäjoen kunnanvaltuusto on kuitenkin kaikesta huolimatta päättämässä asiasta ennenaikaisesti 9.6.2009, koska lausuntoa on pyydetty 15.6 mennessä.

Palautteessa kiinnitetty huomiota asioihin, joita valtioneuvoston tulisi erityisesti huomioida käsitellessään Fennovoiman periaatepäätöshakemusta, koska näille asioille ei Pyhäjoen kunnassa annettu mitään painoarvoa, vaikka nämä olisivat kuuluneet nimenomaan kunnan harkittaviin asioihin.

Fennovoiman periaatepäätöshakemuksessa ei ole huomioitu ydinvoimalan vaikutuksia niin kuin ne tulisi huomioida, eikä edes puutteellisen YVA-selostuksen esille tuomia vaikutuksia.

Vaikka selostuksista käy selvästi ilmi, että hankkeesta on Hanhikivessä peruuttamattomia ja vakavia vaikutuksia, jotka ulottuvat alueen ainutlaatuisuuden vuoksi laajalle, kuitenkin periaatepäätöshakemuksessa todetaan, että ”*Ympäristövaikutusten arvioinnin tuloksena millään hankkeen toteutusvaihtoehdolla ei todettu olevan sellaisia haitallisia ympäristövaikutuksia, että niitä ei voitaisi hyväksyä tai lieventää hyväksyttävälle tasolle.*” Tämä osoittaa, että selostukset on laadittu siinä tarkoituksessa, että lain vaatimus täytetään ja että YVA-selostusta käytetään lähinnä lobbaamiseen ja Fennovoiman markkinointitarkoituksiin.

Periaatepäätöstä tehtäessä kunnan, Työ- ja elinkeinoministeriön, Säteilyturvakeskuksen ja Valtioneuvosto on otettava erityisesti huomioon, että:

- kyseessä on maailman suurin ydinvoimalan rakennushanke
- hankkeella aiotaan tuhota merkittävää luontoa Pyhäjoella
- hankkeella estetään tai hidastetaan uusiutuvan energiatuotannon kehitystä
- hankkeella ei voida vaikuttaa sähkön pörssihintaan, sillä varmistetaan vain omistajilleen joko näennäisesti edullista sähköä tai muhkeat voitot edelleen myymästään sähköstä
- hanke toteutuessaan toimisi päänavaajana kansainväliselle ydinvoimarakentamiselle Pohjois-Suomessa, joka ennen pitkää mahdollistaisi tai jopa aiheuttaisi koko Pohjois-Suomen uhraamisen ydinvoimarakentamiseen ja todennäköisesti ydinjätteen pysyvään loppusijoittamiseen Suomeen esim. EU:n laajuisesti.

Hanke ja sen perustelut

Fennovoima Oy on perustellut hankettaan sähkön kulutuksen kasvulla. Sähkön kulutus on kuitenkin kääntynyt laskuun jo vuoden 2008 alusta lähtien. Raskaan teollisuuden viime vuosina tekemät rajut supistukset on myös otettava huomioon sähkön kulutuksen tulevaisuuden arvioita tehtäessä. Jos Olkiluotoon rakenteilla oleva kolmas yksikkö saadaan joskus toimintaan, se korvaa poistuvaa kapasiteettia.

Määrätietoisilla energiansäästö- ja energiatehokkuustoimilla voidaan saavuttaa 37 terawattitunnin säästö energian loppukulutukseen vuoteen 2020 mennessä. *) Tieto päivitetty 10.6.2009 / Lähde TEM tiedotteet.

Edelleenkin ei ole selvitetty mihin suurimman yksittäisen omistajan, ”vähemmistöosakkaan”, eli E.ON osuus 34 % meni. Viimeaikaisten julkisten lausuntojen (Pekkarinen) mukaan ydinvoimaa voidaan rakentaa ”Pohjoismaiden” tarpeisiin (eli vientiin).

Hanketta on myös perusteltu sähkömarkkinoiden kilpailun lisäämisellä ja siten sähkön hinnan

alenemisella. Ei kai kuitenkaan kukaan voi määrätä, että Fennovoiman osakkaat myisivät sähkö muita halvemmalla?

Arvioitavat toteutusvaihtoehdot

Toteutusvaihtoehtojen vertailussa ei ole huomioitu voimalinjojen rakentamisen vaikutusta. Voimalinjojen rakentaminen laitosalueen ulkopuolella jää täysin kaikkien sähkönkuluttajien maksettavaksi ja on näin suoraa tukea Fennovoimalle.

Periaatepäätöshakemuksessa todetaan, että voimalaitos on mahdollista rakentaa kaukolämmön yhteistuotantoon soveltuvaksi. Tämä pitäisi olla yksi ehdoton vaatimus kaikkialla, missä ydinvoimaa käytetään. Ei ole kestävä kehityksen periaatteiden mukaista rakentaa energiantuotantolaitosta, jonka tuotannon suurimmalla osalla (n. 2/3) lämmitetään ilmaa ja ympäröivää vesialuetta, ympäristön vahingoksi.

Ydinkaukolämmölle ei olisi käyttömahdollisuuksia täällä. Ainut mahdollinen ydinkaukolämmön käyttäjä (riittävän suuri alue) voisi olla pääkaupunkiseutu, jossa se korvaisi hiilivoimalla tuetun kaukolämmön ja vähentäisi näin pääkaupunkiseudun hiilidioksidipäästöjä.

Periaatepäätöshakemuksessa todetaan, että voimalan tuottama korkea-aktiivinen ydinjäte tullaan sijoittamaan Suomeen, ydinenergiain vaatimalla tavalla. Olkiluodon Onkaloon ei Fennovoiman voimalan tuottamaa jätettä olla ottamassa. Minne tämä jäte aiotaan sijoittaa? Näin tärkeää asiaa ei voida jättää avoimeksi ja tulevaisuudessa selvitettäväksi. Ennen kuin lupaa voimalan rakentamiseen tullaan edes harkitsemaan, tulisi koko energiantuotannon ketju olla täysin suunniteltuna. Ydinvoiman elinkaariajattelua pitää tutkia, selvittää ja painottaa. Eli esim. uraaninlouhinta aiheuttaa hiilidioksidipäästöjä enemmän kuin vesi- ja biokaasuvoima

Vaihtoehdot hankkeelle

Fennovoimalla ei ole tarkoituksena ryhtyä rakentamaan muuta kuin ydinenergiaa. Energiastrategia 2008: Tavoitteena on nostaa uusiutuvan energian osuus vuoteen 2020 mennessä 38 %:iin EU:n komission velvoitteen mukaisesti. Velvoitteen täyttäminen edellyttää puuperäisen energian, jätepolttoaineiden, lämpöpumppujen, biokaasun ja tuulienergian käytön voimakasta lisäämistä. On morallisesti ongelmallista varata oikeus "ottaa kermat päältä" eli rakentaa ja tuottaa sähköä mahdollisimman halvalla pienen joukon hyödyksi ja jättää kaikki muu yhteiskunnan vastuulle. Fennovoiman tulisi osoittaa miten se huolehtii omasta osuudestaan uusiutuvan energian rakentamisessa. Ydinvoimaa ei missään nimessä voida laskea uusiutuviin.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Kansalaisosallistuminen on oleellinen osa YVA- menettelyä. Fennovoiman YVA- menettely on tehty erittäin nopealla aikataululla ja yhtä aikaa käsittelyssä ovat olleet myös kaavaluonnokset. Kansalaisosallistuminen ja asioiden tutkiminen on saatu varmasti minimoitua näin nopealla aikataululla. Edes hankkeesta vastaava ei ole ehtinyt tehdä tai teettää kaikkia asiaan kuuluvia tutkimuksia ajoissa.

Arviointiohjelmasta annetut lausunnot ja muu osallistuminen

Fennovoima on järjestänyt Pyhäjoella muutaman yleisötilaisuuden. Näissä tilaisuuksissa kuntalaisille, jotka ovat hankkeen kyseenalaistaneet, on puhuttu työkeästi ja heitä on kohdeltu alentavasti. Tiettyjen kasvojen tultua tutuksi, ei näille henkilöille ole enää annettu kysymys/puhe mahdollisuutta näissä tilaisuuksissa. Tilaisuuksissa on aina suurin osa aikaa mennyt Fennovoiman esittelyyn ja varsinkin markkinointiin.

Radioaktiiviset päästöt

YVA-selvityksessä todetaan, että voimalaitos ei aiheuta terveydellistä haittaa kunnan asukkaille. Mihin Fennovoima perustaa käsityksensä? On aika iso lupaus luvata, että terveydellistä haittaa ei ole, kun osa maailmanlaajuisesti arvostetuista tutkimuksista on täysin toisen näkemyksen kannalla. Saksan säteilyturvakeskuksen tekemän tutkimuksen mukaan ydinvoimalan lähialueella lapsilla on kohonnut riski sairastua leukemiaan.

Muut päästöt

YVA-selvityksessä todetaan, että liikenteen aiheuttaman ilmanlaadun heikentymisellä ei ole pitkäaikaisia vaikutuksia Hanhikiven niemen alueella. On aivan selvää, että verrattuna nykyistä liikennemäärää (muutama henkilöauto päivässä) suunniteltuun, tulisi ilmanlaatu heikentymään huomattavasti ja pitkäaikaisesti. Tällä olisi merkitystä alueen luonnolle, eliöstölle ja ihmisille pölyn, melun, pakokaasupäästöjen ja myöhemmin mahdollisesti myös uraanin kuljettamisesta aiheutuvien radioaktiivisten päästöjen vaikutuksesta. Alueella asuville ihmisille on merkitystä myös lyhyen ajan ilmanlaadun heikentymisellä. Liikennemäärien kasvaessa myös liikenneonnettomuudet lisääntyisivät.

Prosessin eteneminen

Ydinvoimalaitoksen rakentaminen edellyttää valtioneuvoston tekemää ja eduskunnan vahvistamaa periaatepäätöstä siitä, että laitoksen rakentaminen on yhteiskunnan kokonaisedun mukaista. Oman asuinseudun tulevaisuudesta päättävät lopulta muut, kuin kuntalaiset.

Periaatepäätös edellyttää kuitenkin sijaintikunnan puoltavaa lausuntoa.

Fennovoima onkin lobannut voimalaansa tehokkaasti Pyhäjoella, mutta kriittistä tai monipuolista asian käsittelyä ei ole ollut. Asiasta ei ole keskusteltu avoimesti. Kansalaisjärjestön tilaisuuksiin eivät päättäjät ole osallistuneet (muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta). Kannanottoja ei ole huomioitu. Muutaman henkilön johdolla asia hoidettu siten, että ensin ei ollut ajankohtaista ja nyt on liian myöhäistä. Koskaan ei ole ollut oikea aika!

Hankkeen ympäristövaikutukset

Hankkeella on kiistattomasti vakavia ympäristövaikutuksia. Millään kuviteltavissa olevilla toimenpiteillä ei vaikutuksia voida poistaa tai lieventää hyväksyttävälle tasolle.

Minkäänlaisia suunnitelmia ympäristövaikutusten lieventämiseksi ei ole esitetty.

Myös mahdollisten vahinkojen korvaajaa ei ole selvitetty. Vakuutusyhtiöt eivät korvaa eikä EU:ssa ole päästy yksimielisyyteen "aiheuttaja korvaa" periaatteesta.

Maan käyttö ja rakennettu ympäristö

Ympäristövaikutusarviointien tiivistelmässä todetaan: "Hanhikiven niemen ympäristö tulee muuttumaan luonteeltaan monimuotoisesta luonnonympäristöstä teollisuusalueeksi."

Tämä toteamus tiivistää kaiken oleellisen siitä miten Pyhäjoen kunta tulisi mahdollisen ydinvoimalan myötä muuttumaan. Koko Pyhäjoen kunta tulisi muuttumaan nuoria perheitä houkutellevasta luontokunnasta rahan ahneiden etuja ajavaksi teollisuuskunnaksi.

Muutosta voidaan pitää merkittävänä, koska se vaikuttaa useiden perheiden elämään ja tuhoaa alueen luonnon. Pyhäjoella/Parhalahdella on merenrantaa aina käytetty virkistys- ja ulkoilualueena. Hanhikiven alueen säilyminen luonnon kannalta arvokkaana alueena perustuu siihen, ettei alueella ole tiivistä loma-asutusta ja oleva loma-asutus on pienimuotoista, eikä rasita ympäristöä. Hanhikiven alue on Parhalahden parasta ja ainoaa ranta-aluetta, jossa on ollut mahdollisuus ulkoilla ja rantautua niidenkin, joilla ei omaa merenrantapaikkaa ole.

Meren rannalla on suuri merkitys ihmisten viihtyvyyteen ja vapaa-aikaan. Merenrantaan liittyy arvoja, joiden menetystä ei rahalla voi korvata. Merenrantojen määrä on rajallinen ja jos tämä menetetään, rahallakaan ei saa luonnontilaista rantaa tehtyä lisää.

Näistä lähtökohdista aluetta tulisi myös kehittää, arvokas luonto huomioiden.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on kuvattu maakuntakaavassa, joka on pitkän-tähtäimensuunnitelma alueen kehityssuunnasta. Fennovoiman hanke on täysin voimassaolevan maakuntakaavan vastainen. Maakuntakaavan muutos on pantu vireille, kuten muutkin hankkeeseen liittyvät suunnittelut, kiireellisesti pohtimatta, onko hanke valtakunnallisesti tai alueellisesti järkevä tai toteutuskelpoinen.

Vesistö ja kalatalous

Jäähdytysvesien vaikutus jääpeitteeseen vaikuttaisi huomattavasti alueen virkistyskäyttöön.

Hanhikiven niemen läheinen jääalue on suosittu jäähiihto- ja pilkkikohde talvisin.

YVA:ssa todetaan, että jäähdytysveden laatu ei muutu laitoksen läpi kulkiessaan. Tosiasiahan on, että vesi lämpenee ja se saattaa sisältää radioaktiivisia päästöjä ja orgaanista ainesta (kuollutta pieneliöstöä).

Jäähdytysvesien vaikutuksesta jäämassat eivät enää tule huuhtomaan tai puhdistamaan rannikkoa, mikä vaikuttaisi rannan umpeen kasvamiseen ja ympäristön muuttumiseen huomattavasti. Jo tämä heikentäisi suojeltujen merenrantaniittyjen tilaa ja lämpimät, ravinteikkaat lauhdevedet täydentäisivät tuhon. Ilmanpaineen ja tuulten vaikutuksesta vedenpinnan vaihtelu, joka voi jopa lyhyellä aikavälillä olla reilut pari metriä, vaikuttaa laakealla merenrantaniityllä jopa satojen metrien leveydeltä Takarannalta Kultalan lahdelle. Tämä aiheuttaa EU:n direktiivilajien upossarpion (*Alisma wahlenbergii*) ja ruijanesikon (*Primula nutans* var. *jokelae*) häviämisen umpeenkasvun vuoksi.

Mitä kaikkea muuta katoaa ja muuttuu on selvittämättä. YVA-selostuksessa kerrotaan kalastuksesta ja vähätellään kalastukselle aiheutuvia haittoja.

Totuus kuitenkin on, että Vuoti, Maa-Kiiski ja Ulko-Kiiski ja Hanhinokan ympäristö, jotka ovat siian ja harjuksen kutu- ja kalastusalueita tuhoutuvat totaalisesti ensiksi jäähdytysvesiputkien ja sataman syventämisen ja sitten lauhdevesien vaikutuksesta. Näiltä alueilta on saatu myös meritaimenta, mutta nyt kaikki arvokala katoaa alueelta.

Jäähdytysveden mukana voimalliseksi kulkeutuu huomattava määrä kalaa ja eläinplanktonia, jota kalanpoikaset tarvitsevat ravinnokseen, mutta se ei selostuksen mukaan vaikuta kalakantaan haitallisesti. Yhden tai useamman lenkin häviäminen ravintoketjusta vaikuttaa koko ketjuun. Jäähdytysvesiputkiin kulkeutuu huomattavan suuri määrä kalaa, millä "lienee" vaikutusta alueella esiintyvien kalojen lukumäärään.

Olkiluodon kahdella laitoksella kalaa tulee jäähdytysvesien mukana 1,5–7 tonnia vuodessa. Neste Oil Oyj:n Porvoon jalostamolla, jossa veden otto on tasoa 30 m³/s, otettavan jäähdytysveden mukana kulkeutuu laitokselle kalaa 39–56 tonnia vuodessa. Paljonko kalaa tuhoaisi 100 m³/s vedenotto?.

Kalakannat romahtavat.

STUK:n selvityksessä on todettu, että ydinvoimaloiden läheisyydessä satunnaisesti kaloissa tavataan radioaktiivisia jäämiä. Kuka uskaltaa enää syödä Kalajoen- Pyhäjoen - Raahen edustalta kalastettua kalaa? Kaloista kun ei ulospäin näe missä yksilöissä jäämiä on ja kuinka paljon.

Maa- ja kallioperä ja pohjavedet

*Hanhikiven kalliopohjainen ja osin moreenipeitteinen niemi on luokiteltu luonnon- ja maisemansuojelun kannalta **valtakunnallisesti** arvokkaaksi kallioalueeksi. Hanhikiven alue on geologisesti hyvin merkittävä ja maisemallisesti merkittävä (Husa ym.2001).*

Jos hanke toteutuu kaikki tämä menetetään. Geologiset selvitykset puuttuvat. Geologisia kairauksia ilmeisesti tehtiin syksyllä, mutta niiden tuloksia ei ollut saatavilla eikä YVA-tilaisuudessa saatu vastausta, kun niitä pyydettiin yleisön nähtäville. Fennovoima-Pöyryn taholta vain todettiin, että kaikkea ei ehditä! Mainittakoon vielä, että Hanhikiven kalliorannat ovat koko Raahen alueen ainoat kalliorannat lukuun ottamatta Mikonkarin Parrikalliota, joka on aivan erityyppinen alue.

Hanhikiven kalliot ovat silmämääräisesti hyvin rikkonaista konglomeraattia, jossa on helposti rapautuvia osia aiheuttaen sen, että kalliot ovat kuin reikäjuustoa. Koko Perämeren alue on seismisesti kohtuullisen aktiivista (Suomen oloissa) johtuen maankohoamisesta ja siitä aiheutuvista jännitteistä kallioperässä. Kallioissa onkin syviä halkeamia joka puolella niemeä, joten kallioperä ei näytä turvallista ydinjätteen varastoimisen kannalta. Pohjavesi on hyvin lähellä maanpintaa ja voi kuvitella, että pohjavesi ja myös merivesi voi saastua halkeamien kautta tapahtuvien radioaktiivisten vuotojen seurauksena.

Kasvillisuus, eläimistö ja suojelukohteet

Kesäkuussa 2008 julkaistujen valtakunnallisen luontotyyppien uhanalaisuuden arviointiprojektin tulosten mukaan maankohoamisrannikon metsien kehityssarjat on luokiteltu äärimmäisen uhanalaisiksi.

Maankohoamisrannikon edustavin yhtenäinen metsän kehityssarjan alue joutuisi lähes kokonaan laitoksen alle ja loppukin tuhoutuisi rakentamisen myllerryksessä. Tällöin menetettäisiin

lainvoimaisessa maakuntakaavassa luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi arvioitu alue.

Veden sameneminen ja rakennustyömaan aiheuttama melu ja tärinä aiheuttavat lintujen ja kalojen väliaikaista siirtymistä pois alueelta ja lauhdevedet karkottavat arvokalat lopullisesti. Rakennustyöt eivät kuitenkaan kestä yhtä kesää vaan ovat vuosikausien mittaiset. Voidaanko kaiken olettaa palaavan näin pitkän häiriötekijän jälkeen ennalleen?

Hanhikiven alueella pesii ja on muuttojen yhteydessä runsaasti eri lintulajeja, myös erityisvastuulajeja sekä vaarantuneiksi luokiteltuja lajeja. Hanhikivi on valtakunnallisesti ja kansainvälisesti tärkeä muuttolintujen kauttakulku- ja levähdyspaikka, jota kautta mm. kymmenet tuhannet Fennoskandian pohjois-osien hanhet ja joutsenet muuttavat. Massiiviset sähkölinjat muodostaisivat tappavan esteen muuttolinnuille, etenkin hanhille ja joutsenille, joiden säännöllinen lentoreitti suuntautuu niemen yli ja jotka lentoratansa vuoksi eivät ehdi nousta riittävän korkealle. Muutenkin sähkölinjat aiheuttaisivat magneettikentillään vakavaa haittaa pesimälinnustolle ja kaikelle muulle eliöstölle. Maakuntakaavasuunnitelmassa oli esitetty myös 60 km pituinen varavoimalinja Hanhikivestä Nivalaan. Tämä moninkertaistaa sähkölinjojen haittavaikutukset luonnolle ja maisemalle.

Suunnittelun ydinvoimalan vaikutusalueelle jäisivät suojellun Ankkurinnokan rantaniityt ja ne kasvaisivat umpeen. Lähin Natura-alue tulisi sijaitsemaan vain kahden kilometrin päässä alueesta.

Selvityksissä todetaan, että suojeltujen kasvilajien esiintymiä pyritään säilyttämään alueella. Totuus on kuitenkin, että ydinvoimalan rakennustyömaa on niin iso hanke, ettei siellä ehditä katsoa jokaista ojanpenkkaa ja tutkia mitä kasveja siinä esiintyy. Koko alueen luonto tulisi muuttumaan niin paljon, että on väärin kuvitella, että näitä kasveja voitaisiin säilyttää. Voimalaitoksen rakentamisvaikutukset tulisivat tuhoamaan ainutlaatuisen luontokohteen lopullisesti.

Maisema ja kulttuuriympäristö

Voimalaitoksen aiheuttamaa maisemahaittaa ei voi aliarvioida. Voimala aiheuttaa pahan maisemahaitan. Maisemahaitan aiheuttaa myös voimalinja, joka vaikuttaa kaukanakin voimalasta, 20 kilometrin päässä. On huomattava, että voimala tulisi näkymään koko Pyhäjoen kunnan alueella sijaitseville loma-asunnoille. Kuvasovitteesta puuttuvat täysin ainakin voimalinjat, joilla tulisi olemaan merkittävä vaikutus maisemaan.

Alueella on muinaismuisto, hakkauksin varustettu vanha rajakivi, Hanhikivi

Fennovoiman lupailut vapaasta pääsystä Hanhikivelle ovat valheellisia, sillä toisaalla yhtiö ilmoittaa varaavansa itselleen kulunvalvonnan alueella. Tämä on tietysti ymmärrettävääkin, sillä terrorismin uhka on todellinen, mutta silloin ei myöskään tulisi puhua vapaasta pääsystä Hanhikivelle.

Melu

Pyhäjokiset ovat valinneet juuri tämän asuinpaikan/vapaa-ajan asunnon paikan sen rauhallisuuden vuoksi. Täällä ei kuulu ylimääräistä ääntä vaan luonnonrauhasta on saatu nauttia tähän asti. Jos joitakin luonnonsuojelualueita pystyttäisiin alueelle jättämään, niin rakennusaikainen liikenne (esim. maansiirtoajoneuvot) ja myöhemmin työmatkaliikenne aiheuttaisivat huomattavaa haittaa ja häiriötä alueella pesiville linnuille.

Vaikutukset ihmisiin ja yhteiskuntaan

Selvityksistä ja puoltopuheista saa sen käsityksen, että Pyhäjoelle olisi muuttamassa satoja uusia perheitä, tämä ei liene kuitenkaan ole absoluuttinen totuus. Laitoksen työllistävyyden odotetaan vaikuttavan positiivisesti muuttoliikkeeseen ja väestön ikärakenteeseen. Voidaan kuitenkin todeta, että Suomen nykyisillä ydinvoimalapaikkakunnilla muuttotappio on samansuuntainen kuin muillakin vastaavankokoisilla paikkakunnilla. Ydinvoimalat eivät houkuttele vaikutusalueilleen lapsiperheitä. On hyvä huomioida se tosiasia, että jos talousalueelle muuttaa uutta työikäistä väkeä, se muuttaa noin 30-100 kilometrin päähän laitoksesta, se ei siis vaikuta Pyhäjoen kuntaan positiivisella tavalla. Tämä on helposti todettavissa esim. Olkiluodon voimaloiden läheisyydessä. Kuntaamme ei siis todennäköisesti tule muuttamaan uusia perheitä vaikka ydinvoimala tänne rakennettaisiinkin. Muualta tulevat keikkatyömiehet eivät toisi tänne

perheitään, eivätkä jäisi kuntaamme pysyvästi.

Fennovoima lupaa paikallisille työtä. Tähän todettakoon, että Pyhäjoella on yksi Suomen pienimistä työttömyysprosentteista. Pyhäjoella on vähemmän työttömiä, kuin joillakin nykyisistä suomen ydinvoima paikkakunnista. Olkiluoto 3 suunnittelun aikana luvattiin, että puolet investoinneista jää Suomeen. Todellisuudessa kaikki merkittävät urakat ovat menneet ulkomaisille yhtiöille. Rakennustyömaan työntekijöistä vain kolmannes on ollut suomalaisia. Olkiluoto 3 kotimaisuus aste näyttää jäävän alle 25 prosenttiin.

Fennovoiman teettämän tutkimuksen mukaan pyhäjokisista enää 30 prosenttia pitäisi asuinaluettaan viihtyisänä ydinvoimalan tulon jälkeen. Tämän pitäisi saada päättäjien hälytyskellot soimaan. Jos ihmiset eivät pidä asuinaluettaan viihtyisänä kaikenlainen sosiaalinen pahoinvointi lisääntyy ja osa väestöstä muuttaa mahdollisesti pois koko kunnan alueelta. Myös ihmisten pienikin turvattomuuden tunteen lisääntyminen vaikuttaa ihmisten työtehokkuuteen ja jaksamiseen. Inhimillisten ja pehmeiden arvojen tulisi mennä taloudellisen edun tavoittelun edelle. Hanke on jo nyt aiheuttanut suurta huolta tulevaisuudesta, pelkoa ja jopa masentuneisuutta paikallisissa ihmisissä. Kielteiset sosiaaliset vaikutukset jo nyt ovat vakavat.

Terveysvaikutukset ja Yhteisvaikutukset muiden tiedossa olevien hankkeiden kanssa

Rautaruukki on hyvin lähellä Hanhikiveä. Terveysthuollon ammattilaisten havaintojen mukaan tällä alueella on hämmästyttävän paljon kilpirauhas-, eturauhas- ja virtsarakonsyöpää. Olisiko syytä tutkia, esiintyykö niitä tällä alueella enemmän kuin muualla Suomessa ja onko terästehtaalla vai muilla ympäristötekijöillä vaikutusta asiaan.

- Jos tutkimuksella todetaan terästehtaan ja koksaamon terveysriskit,
- jos ydinvoimala tulee Hanhikiveen ja lasten leukemiatilastojen hälyttävät tulokset ydinvoimaloiden läheisyydestä maailmalta todetaan ydinvoimaloiden aiheuttamaksi,
- jos vielä lisätään tähän kultakaivoksen todennäköiset päästöt (mm. arseenia, syanidia ja tyyppiyhdisteitä veteen, sekä sivukiven uraani!) ja mahdolliset vaikutukset

onko alue sen jälkeen asuinkelvollinen, vai onko alueesta tulossa pelkkä teollisuusalue?

Käytetty ydinpolttoaineen

Käytetyn ydinpolttoaineen osalta selvityksessä todetaan, että se kuljetetaan laivalla, maanteitse tai rautateitse loppusijoitettavaksi. Mihin Fennovoima aikoo jätteensä kuljettaa, Posiva on yksiselitteisesti kieltäytynyt ottamasta Fennovoiman jätteitä!

Ydinonnettomuuden vaikutukset

Pahimman mahdollisen onnettomuuden jälkeen suuri osa väestöstä sairastuu ennenaikaisesti syöpään, lasten leukemia yleistyy, keskenmenot lisääntyvät, sillä pienikin annos ydinsäteilyä voi olla sikiölle tappava tai vammauttava. Syntyvissä lapsissa on normaalia enemmän eriaisteisia kehitysvammoja. ja epämuodostumia.

Ydinpolttoaineen tuotantoketjun vaikutukset

On väärin sanoa, että ydinpolttoaineen hankintavaikutukset eivät näy Suomen alueella, koska Suomeen ollaan suunnittelemassa uusia uraanikaivoksia. On myös vastuutonta jättää huomioimatta se, että uraanin louhinta tehdään kunkin maan lainsäädännön mukaisesti, koska esim. lapsityövoiman käyttö on mahdollista useissa uraaninlouhinta maissa ja esim. työterveyshuollosta tai säteilystä suojautumisesta ei ole osassa uraanin viejämaista mitään tietoa.

Uraanin rikastuslaitosta raportoidaan aiheutuneen mm seuraavia ympäristövahinkoja:

- 1) Radonin kulkeutuminen lähialueille. 2) Rikastuspölyn, joka sisältää mm. radonia ja arseenia, kulkeutuminen tuulen mukana, 3) Patovaurio, jonka voi aiheuttaa esim. rankkasade, maanjäristys ja eroosio. 4) Tihkuminen pohjaveteen. 5) Rikastushiekan käyttö rakennusmateriaalina. Radioaktiivisuuden lisäksi jätteissä olevista vaarallisista aineista voi aiheutua terveys ja ympäristöhaittoja (STUK, Esko Ruokola, Uraanikaivosten ympäristövaikutukset).

Vaikutukset energiamarkkinoihin

Väitetään, että kuudes ydinvoimala laskisi myös sähkön kuluttajahintoja. Eurooppalaisten sähkömarkkinoiden avautuessa sähkön hinta Suomessa tulee joka tapauksessa nousemaan. On väärin antaa tahallisesti harhaan johtavia lausuntoja.

Suomen valtion rajat ylittävät ympäristövaikutukset

Ydinvoimalaitoksessa tapahtuva vakava onnettomuus tulisi vaikuttamaan myös Suomen rajojen ulkopuolella, maataloustuotteiden käyttörajoituksina ja joditablettien syömisenä.

Esimerkkinä Tshernobyl.

Nollavaihtoehto

Nollavaihtoehtoon negatiiviset skenaariot perustuvat oletukseen, ettei muiden energiatuotantomuotojen kohdalla tapahdu kehitystä. Todellisuudessa nollavaihtoehto loisi kehitysedellytykset mm., alueelliselle ja valtakunnalliselle tuulivoiman-, bioenergian- ja laajalle pienenergiatuotannolle. Nollavaihtoehto voisi myös merkitä alueen teollisuudelle hyviä mahdollisuuksia osallistua tuulivoimaloiden komponenttien valmistukseen kotimaisen ja maailmanlaajuisen tuulivoiman rakentamisen lisääntyessä merkittävästi.

Fennovoimalla ei ole energiansäästömahdollisuuksia, mutta taustalla olevilla yhtiöillä (esim. Outokumpu ja Ruukki) on merkittäviä säästömahdollisuuksia.

Haitallisten ympäristövaikutusten ehkäiseminen ja lieventäminen

YVAssa todetaan, että melusta voidaan tiedottaa etukäteen, se ei kuitenkaan pienennä melua. Kaikenlaisia haittoja voidaan lieventää, ne ovat kuitenkin seikkoja, jotka saattavat hidastaa rakennustyötä ja tehdä laitoksesta kalliimman. Fennovoimalla ei ole mitään motiivia näiden lievennysten tekemiseen rakennusvaiheessa. Yhtiö on jo nyt osoittanut, että sitä ei kiinnosta paikallisten asukkaiden tulevaisuus, omaisuus tai mielipiteet.

Hankkeen toteuttamiskelpoisuus

Hanhikiven alue on myös tämän selvityksen perusteella todettu luontoarvoiltaan erittäin merkittäväksi ja alueen merkitys kasvaa vain tulevaisuudessa, kun ympäristöä kulutetaan kaikkialla maailmassa yli sen sietokyvyn.

Näiden pitäisi olla painavia syitä ydinvoimala hankkeen pikaiseen keskeyttämiseen ja alueen luonnonsuojeluarvojen tunnustamiseen.

Fennovoimalla ei kuitenkaan ole oleellisen tärkeää edellytystä ei Fennovoimalla **EI OLE** tarpeellisia maa-alueita hallinnassaan ydinvoimalan rakentamista varten Pyhäjoen kunnassa. Maanomistajat toimittivat yli vuosi sitten Fennovoimalle kirjelmän, jossa he kertovat, etteivät ole halukkaita myymään maitaan. Fennovoiman edustajat ovat kuitenkin jatkaneet näiden yksittäisten ihmisten ahdistelua jatkuvasti ja kyseenalaisin keinoin pyrkineet hankkimaan maa-alueita hallintaansa.

Viimeisin "valtaamisyritys" oli, kun kunta ja muutamat isot maanomistajat vaativat myös jakokunnan maita myytäväksi, mutta jakokunnan kokous hylkäsi Fennovoiman tarjouksen selvällä äänenenemmistöllä. Fennovoimalla ei siis ole tarvittavaa maa-aluetta hallinnassaan Hanhikivessä.

Fennovoiman ydinvoimalahanke ei ole mahdollinen eikä toteuttamiskelpoinen Pyhäjoella.

Pyhäjoella 15.6.2009

Helena Maijala
Laitatie 14,
86110 Parhalahti